

Н. В. Тілікіна,
к. е. н., заступник директора з наукової роботи,
Державна установа "Державний інститут сімейної та молодіжної політики"
ORCID ID: 0000-0002-5755-5301

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.21.111

НАЦІОНАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ СТАНОВИЩА МОЛОДІ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОНІТОРИНГУ Й ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

N. Tylikina,
PhD in Economics, deputy director of scientific
work State Institution "State Institute of Family and youth policy"

THE NATIONAL INDICATORS OF YOUTH CONDITION AS A TOOL FOR MONITORING AND EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF YOUTH POLICY IMPLEMENTATION IN UKRAINE

Статтю присвячено розробці загальної системи МіО у сфері молодіжної політики та національних показників, які дають змогу виміряти реальний вплив молодіжної політики на молодіжне середовище. Визначено поняття "моніторинг", "оцінка", "оцінювання". Доведено, що в Україні проводиться моніторинг й оцінка, але це традиційний МіО, який зосереджується на дослідженні залучених ресурсів і на реалізації заходів, проектів чи програми, тоді як МіО, орієнтований на результат, стане корисним інструментом державного управління та поєднає традиційний підхід до моніторингу з оцінкою середньострокових результатів і впливу від реалізації заходів, проектів та/або програм. У статті розглянуто основні підходи впровадження моніторингу й оцінки (далі — МіО), виділено три рівні МіО, а саме: загальна система МіО; програмний МіО; моніторинг та оцінка проектів та/або заходів. Доведено необхідність проведення системного моніторингу й оцінки молодіжної політики на національному рівні. У загальній системі МіО молодіжної політики виділено п'ять основних складових: внесок, процес, короткострокові (результат); довгострокові (наслідки) і довгострокові (вплив) результати. На етапі внеску виявлено основні ресурси і фінанси, які було залучено до реалізації молодіжної політики. На етапі процесу виокремлено види діяльності та активності, що впроваджуються в рамках реалізації програм, проектів, заходів у сфері молодіжної політики. Визначено індикатори для короткострокових, середньострокових і довгострокових результатів, за допомогою яких можна оцінити ефективність впровадження молодіжної політики на різних рівнях результативності і виконання програми чи реалізації проекту чи заходу, визначати проблеми, які виникають, та шукати шляхи розв'язання цих проблем. Обґрунтовано показники моніторингу становища молоді в Україні як базового інструменту впровадження цієї системи.

The article is dedicated to the elaboration of the M&E (Monitoring and Evaluation) General System in the sphere of youth policy and national indicators enabling to measure a real influence of youth policy upon the youth environment. The terms "monitoring", "assessment", "evaluation" are

determined. It is proven that monitoring and evaluation is performed in Ukraine, however, this is traditional M&E being focused on the research of the involved resources and on the realization of the events, projects or program, meanwhile, M&E being oriented on the result will be a useful tool of governmental management combining a traditional approach to monitoring with evaluation of the intermedium-term outcomes and influence from the events, projects and/or programs implementation. The article examines the main approaches in monitoring and evaluation introduction (hereinafter — M&E), there are three level of M&E distinguished, in particular: M&E General System; software-based M&E; monitoring and evaluation of projects and/or events. The necessity of system monitoring and evaluation of the youth police on the national level is proven. There five principal components in the M&E General System of youth policy: impact, process, short-term (outcome); long-term (consequences) and long-term (influence) results. The main resources and finances are revealed at the impact stage, which are involved in the youth policy implementation. The types of work and activity are identified at the process stage, which are introduced within the frames of programs, projects, events realization in the sphere of youth policy. The indicators are determined for long-term, intermediated-term and short-term results by means of which it is possible to evaluate the efficiency of youth policy introduction on the various levels of performance and program implementation or realization of the project or event, determine the issues arisen and look for the ways to solve these issues. The indicators of youth state monitoring in Ukraine are reasons as a base tool of this system introduction.

Ключові слова: моніторинг, оцінка, оцінка ефективності, моніторинг і оцінка, МіО, молодіжна політика, національні показники становища молоді, молодь.

Key words: monitoring, evaluation, performance evaluation, monitoring and evaluation, M&E, youth policy, national indicators of the status of youth, youth.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Моніторинг і оцінка у сфері молодіжної політики забезпечує цілеспрямованість та ефективність програм і заходів, що реалізуються усіма учасниками молодіжної політики на національному, регіональному рівнях і рівні територіальних громад, і є важливою складовою забезпечення сталого розвитку та самореалізації молоді. Наразі у сфері молодіжної політики проводиться тільки моніторинг проектів і заходів, що реалізуються структурними підрозділами з питань молоді та спорту, громадськими організаціями, яким надається фінансова підтримка за рахунок коштів Державного бюджету України за відповідними бюджетними програмами [1].

У рамках реалізації Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2016—2020 роки передбачена оцінка виконання Програми Мінмолодьспорт спільно з науковими установами та визначені показники, які вимірюють очікуваний результат реалізації цієї Програми [2]. Проте ці показники відображають переважно оцінку короткострокових результатів та не дають змогу виміряти наслідки і вплив реалізації Програми, оцінити ефективність її виконання, простежити її вплив на розв'язання молодіжних проблем. Крім того, відсутня загальна національна система моніторингу й оцінку (далі — МіО) молодіжної політики, яка б дала змогу всім учасникам, задіяним у процесі формування та реалізації молодіжної політики на всіх рівнях, використовувати однакові базові засоби, інструменти і ре-

сурси. Тому постає нагальне питання у розробці загальної системи МіО у сфері молодіжної політики та національних показників, які дадуть змогу виміряти реальний вплив молодіжної політики на молодіжне середовище.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Обґрунтуванню теоретичних основ методики оцінювання присвячені роботи зарубіжних науковців Дж. Гоуменс, Н. Хілл, Лінда Дж. Морра Імас, Рей К. Питанням оцінки ефективності державних цільових програм присвячені наукові праці Е. Ведунг і К. Вайса [4—6]. Теоретичні принципи і технології розробки соціального проекту, оцінку його життєдіяльності та організаційні основи його реалізації розглядає в своїх працях В. Луков [7]. Сучасні методики моніторингу й оцінювання стратегій, програм і проектів описані у працях М. Лендьял, Б. Винницького, Ю. Ратейчак, І. Санжаровського [8]. Дослідженнями проблем оцінювання державних цільових програм у соціальній сфері займалися Н. Галайко [9], В. Гець [10], Ф. Журавка та ін. [11]. Методику моніторингу й оцінювання соціальних послуг висвітлювали у своїх працях О. Макарова [12], Ю. Горемикіна [13], В. Саріогло [14].

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є побудова загальної системи моніторингу й оцінки молодіжної політики України та

обґрунтування показників моніторингу становища молоді в Україні як базового інструменту впровадження цієї системи.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Молодіжна політика, яка впроваджується як державною, так і громадським сектором, може бути ефективною або неефективною. Оцінити ефективність і результативність завдань, основних напрямів, заходів і механізмів реалізації молодіжної політики можливо лише за умов проведення моніторингу та оцінки її ефективності. Основними інструментами моніторингу й оцінки ефективності реалізації будь-якої політики є індикатори та показники ефективності, що дають змогу отримати інформацію про зміни і тенденції, що відбуваються у цій сфері.

Упродовж тривалого часу методик оцінки ефективності реалізації молодіжної політики в Україні на національному і на регіональному рівнях не існувало. Ефективність реалізації молодіжної політики оцінювалася, і в більшості випадків продовжує оцінюватися, кількістю проведених масових заходів (фестивалів, таборів, конкурсів тощо), кількістю, залученої до цих заходів молоді, та обсягами фінансування, спрямованого, переважно, на підтримку діяльності певних громадських організацій.

На першому етапі розробки системи МiО молодіжної політики та визначення показників оцінки її ефективності, потрібно зрозуміти, що являє собою молодіжна політика, які напрями має реалізувати та які молодіжні проблеми вирішувати. Так, за визначенням М. Головатого, метою державної молодіжної політики є створення необхідних "соціально-економічних, політико-правових та організаційних умов для соціального становлення, вільного розвитку, вдосконалення і самореалізації як окремої молодої людини, так і всього молодого покоління" [15].

У Декларації "Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні" зазначено, що "державна молодіжна політика — це системна діяльність держави у відносинах з особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється в законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України" [16].

Головними напрямками державної молодіжної політики в Україні визначено розвиток інтелектуального потенціалу молоді; створення умов для здобуття якісної освіти; отримання гідного професійно-кваліфікаційного рівня; розширення можливостей працевлаштування; надання прав і соціальних гарантій; створення умов духовного та культурного розвитку; охорона здоров'я та формування здорового способу життя; розвиток підприємництва та самозайнятості серед молодого покоління.

Щоб зрозуміти наскільки задекларовані завдання і напрями молодіжної політики відповідають потребам і запитам сучасної молоді, а реалізовані програми та проекти впливають на їх розв'язання важливо проводити

постійний моніторинг і оцінку реалізації молодіжної політики.

Запровадження системи моніторингу й оцінки дає змогу приймаючим рішення і керівникам програм моніторити проекти та/або заходи, які реалізують в рамках виконання Програм; досліджувати ефективність виконання програми; виявляти відмінності між запланованими і досягнутими результатами (оцінка), зміни, які спостерігаються в молодіжному середовищі, та чинники, що їх спричинили (оцінка впливу).

Розглянемо основні підходи впровадження МiО. Існує три рівні МiО: загальна система МiО; програмний МiО; моніторинг та оцінка проектів та/або заходів [17].

Загальна система МiО має бути складовою молодіжної політики, бо без точних даних, зібраних у процесі проведення досліджень, неможливо виміряти реальний вплив молодіжної політики. Єдина національна система МiО означає, що для оцінки ефективності діяльності усіх суб'єктів, задіяних у процесі формування та реалізації молодіжної політики на національному, регіональному рівні та/або рівні територіальних громад, використовуються однакові базові засоби, інструменти та ресурси МiО.

Програмний моніторинг і оцінка (МiО) є невід'ємним компонентом загальної системи МiО, яка здійснюється на різних рівнях і за допомогою різних засобів. Завданням програмного МiО є максимально повне та об'єктивне оцінювання процесу і результатів окремої програми. Він дає змогу працівникам програм та особам, які ухвалюють рішення, за допомогою засобів операційної оцінки, що застосовуються на стадіях планування та реалізації, порівнювати відповідність досягнутих результатів встановленим цілям та корегувати заходи у процесі реалізації програм [17]. Програмний МiО, зазвичай, здійснюється на етапі процесу та результату реалізації програми та вимірює якісні та кількісні показники.

Моніторинг і оцінка проектів та/або заходів є дещо простішим процесом, ніж моніторинг програми, проте кроки проведення МiО проектів та/або заходів будуть здійснюватися на етапі проведення заходу або чи реалізації проекту.

Для ефективного здійснення моніторингу й оцінки потрібно вміти відрізнати поняття "моніторинг" і "оцінка". Так, за тлумачним словником термінів, пов'язаних із моніторингом та оцінкою ефективності, термін "моніторинг" трактується як "постійна діяльність з використання систематичного збору даних щодо певних показників розвитку з метою надання керівництву та основним зацікавленим особам відомостей про перебіг виконання проекту, досягнення цілей та освоєння наданих коштів" [18]. Моніторинг — це постійний і безперервний процес збору й аналізу інформації за програмою, проектом чи заходом з метою виявлення правильності їх реалізації і виконання, відстеження фактичних результатів порівняно з очікуваними [17]. Якщо зібрана у процесі моніторингу інформація щодо діяльності, результатів і наслідків програми є надійною, то й оцінювання дасть змогу правильно визначити актуальність, доцільність і результативність програми або проектів/заходів та їх вплив на добробут і становище молоді.

У різних науках терміни "оцінка" або "оцінювання" дещо різняться. Відповідно до тлумачного словнику

термінів, пов'язаних із моніторингом та оцінкою ефективності, термін "оцінка" визначаються як характеристика ефективності виконання дослідження згідно з попередньо закладеними очікуваними результатами [3]. Тоді як термін "оцінювання" трактують як сукупність різнобічних оцінок, що характеризують стан досліджуваного процесу, з метою виявлення його якісних і кількісних характеристик [3]. Крім того, термін "оцінка" визначають як "аналіз актуальності, ефективності, результативності заходів програми, її впливу і стійкості цього впливу", "систематичний процес, який охоплює всі елементи та етапи програми, а саме, її розробку, реалізацію та досягнуті результати" [17]. Тобто оцінка — це періодичний процес, який проводиться з метою виявлення актуальності, ефективності і результативності заходів, проектів або програм, демонструє вплив діяльності в рамках реалізації цих заходів або програми та дає змогу отримати інформацію для підвищення результативності програм і заходів.

Як такий моніторинг й оцінка в Україні проводиться, наприклад, збір та узагальнення інформації про програмні та проектні заходи, про кількість учасників, обсяги наданих послуг і вироблених товарів, обсяги фінансування тощо. Але це традиційний МіО, який зосереджується на дослідженні залучених ресурсів та на реалізації заходу, проекту чи програми. Натомість МіО, орієнтований на результат, є корисним інструментом державного управління та поєднує традиційний підхід до моніторингу з оцінкою середньострокових результатів і впливу від реалізації заходів, проектів та/або програм [3].

Глобальну систему моніторингу й оцінки у сфері молодіжної політики можна зобразити базуючись на "теорії змін", яка змістовно описана К'юзеком та Рістом у 2004 р. [19], та дає змогу усвідомити яким чином і як саме внесок (ресурси) та процес (активності) призвели до ефективних результатів за допомогою орієнтованого на результат МіО [3]. Зазвичай моделі теорії змін включають п'ять основних складових: внесок (залучені ресурси та затрати, які були інвестовані в певний процес), процес (види діяльності, які впроваджуються, наприклад, кількість проведених тренінгів, розповсюджених матеріалів чи наданих послуг), короткострокові (результат); середньострокові (наслідки) і довгострокові (вплив) результати.

На рисунку 1 представлена загальна система МіО у сфері молодіжної політики, де зображено всі рівні, на яких може здійснюватися моніторинг та оцінки.

Отже, на рівні внеску нами було визначено такі ресурси:

- фінанси (бюджет) — це обсяг бюджетного фінансування, який виділяється на реалізацію молодіжних заходів і програм з Державного бюджету, місцевого бюджету, фінансування за рахунок міжнародних донорів тощо;

- кадрове забезпечення — молодіжні працівники, фахівці, які працюють з молоддю, волонтери, науковці, державні службовці, представники громадських організацій тощо;

- матеріали — це наукові і методичні розробки у сфері молодіжної політики;

- інформаційними ресурсами молодіжної політики є, наприклад, сайти ДУ "Державний інститут сімей-

ної та молодіжної політики" (www.dismp.gov.ua), ДУ "Всеукраїнський молодіжний центр", Програма "Молодіжний працівник" (www.youth-worker.org.ua), сайт "Моя кар'єра", опитування U-report через безкоштовні СМС та Твітер на важливі теми для молоді, щорічні соціологічні дослідження "Молодь України" та інші матеріали;

- інфраструктура — це ДУ "Всеукраїнський молодіжний центр", молодіжні центри, молодіжні центри праці, клуби за місцем проживання, бібліотеки тощо;

- форми молодіжної участі — це молодіжні та дитячі громадські організації, молодіжні консультативно-дорадчі органи, органи студентського та учнівського самоврядування.

Рівень процесу або активності являє собою діяльність, яка складається із завдань програми або проекту, що потребує вхідних даних або внеску (фінансових і кадрових ресурсів, які залучені для реалізації цієї діяльності), продуктом якої є відповідні заплановані результати. На цьому рівні нами визначені такі активності:

- неформальна освіта або навчання — тренінги, семінари, навчання у рамках Програми "Молодіжний працівник" та підвищення кваліфікації фахівців, які працюють з молоддю;

- заходи — фестивалі, майстер-класи, організація таборування тощо;

- конкурси проектів — щорічний конкурс Мінмолодьспорт проектів, розроблених молодіжними та дитячими громадськими організаціями, реалізація яких фінансується з державного бюджету; конкурс з визначення проектів національно-патріотичного виховання, розроблених інститутами громадянського суспільства; Всеукраїнський конкурс бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді, інші міжнародні, національні та регіональні проекти;

- гранти — гранти Президента України для обдарованої молоді; Премії Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді в розбудові України; гранти міжнародного і регіонального рівня;

- волонтерська діяльність — залучення молоді до волонтерської роботи, наприклад, шляхом створення Національної волонтерської служби в Україні, впровадження волонтерських проектів для молоді тощо;

- послуги — створення і розширення переліку послуг, які надаються молодіжними центрами, молодіжними громадськими організаціями та іншими суб'єктами молодіжної і соціальної політики в усіх сферах життя молоді людини (консультації, переадресації, профорієнтація, молодіжне кредитування тощо);

- інтервенції — механізм державного регулювання, спрямований на запобігання негативним наслідкам у молодіжному середовищі, формування державного замовлення до потреб національного й регіональних ринків праці, контроль виконання програм, стратегій, планів дій тощо у сфері молодіжної політики та національно-патріотичного виховання;

- законодавчі ініціативи — підготовка проектів нормативно-правових документів у сфері молодіжної політики, внесення відповідних змін до законодавства;

- міжнародне співробітництво — проекти і програми, що реалізуються за підтримки міжнародних органі-

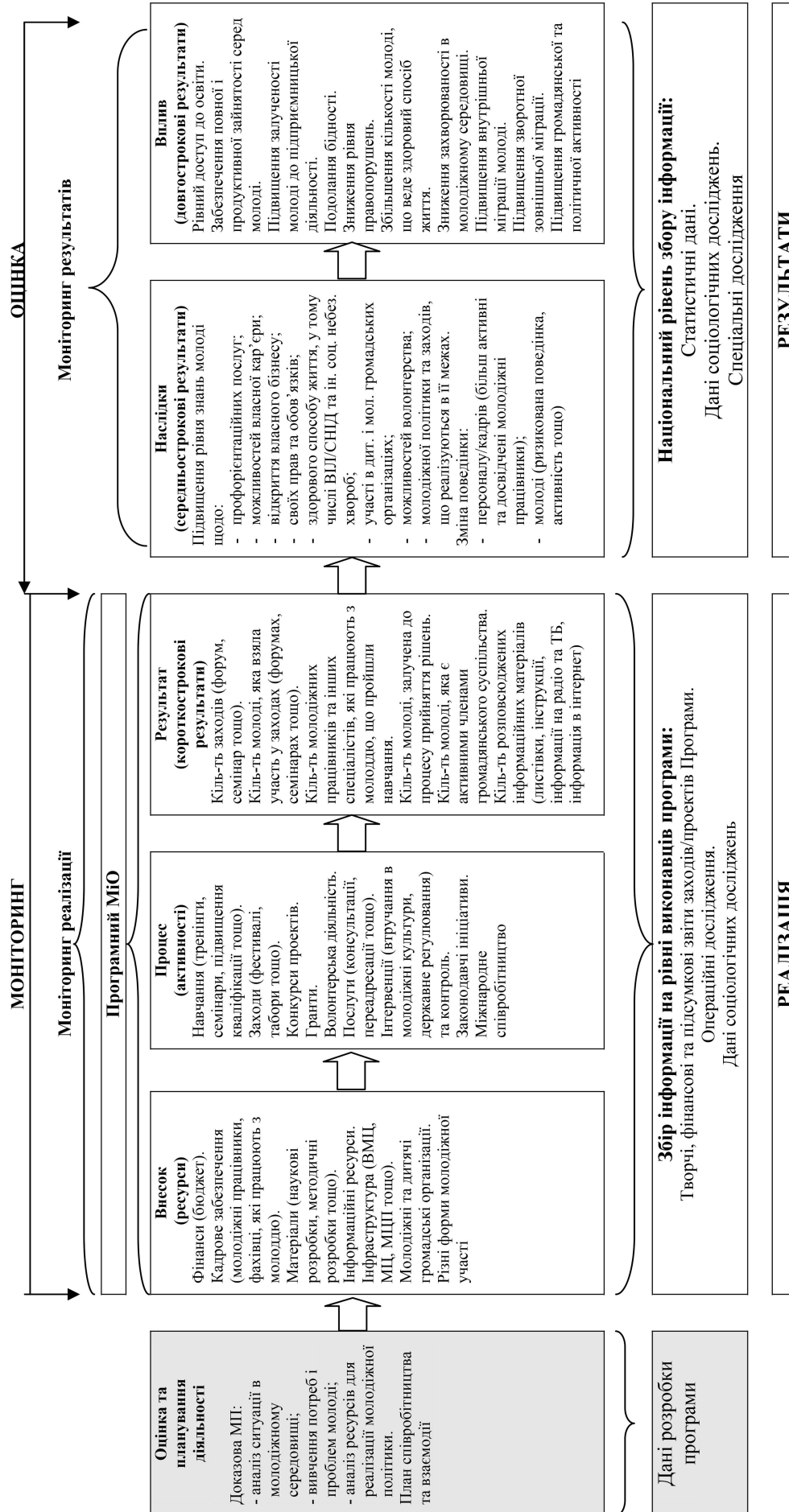

Рис. 1. Загальна система моніторингу й оцінки молодіжної політики

Джерело: адаптовано автором за [17].

зації; організація навчальних візитів та обмінів молоддю у рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у молодіжній сфері, Програми ЄС "Еразмус+" та "EU4Youth", Рамкової програми співробітництва між Міністерством молоді та спорту України і Радою Європи у сфері молодіжної політики на 2016—2020 рр., здійснення Українсько-Польських обмінів молоддю та обмінів молоддю України та Литви тощо.

Безпосередньою продукцією програмної діяльності або проекту чи заходу є результати, які мають бути під постійним контролем виконавців. Результати бувають короткострокові (1—3 роки), які отримують відразу після закінчення Програми /проекту/ заходу, середньострокові (3—5 років) та довгострокові (більше 5 років), які мають довгостроковий ефект від певної діяльності.

Середньострокові (наслідки) і довгострокові (вплив) результати демонструють зміни на трьох рівнях: індивідуальному, інституційному (домогосподарства, організації, установ), відомчому (сфера охорони здоров'я, освіти, молодіжна сфера). Результати індивідуального рівня демонструють користь і переваги, які може отримати молодь внаслідок реалізації процесу (активності). Наприклад, це можуть бути нові знання або навички, отримані молодими людьми під час навчання, проходження тренінгу або участі у фестивалі, таборуванні тощо. Результати інституційного або відомчого рівнів досягаються на рівні організацій або секторів і впливають на відповідну соціальну, економічну або організаційну інфраструктуру [20]. Наприклад, посилення наукової і методичної складової державних установ, громадських організацій та інших структур, які працюють з молоддю, розширення доступу до неформальної чи формальної освіти для молоді з малозабезпечених сімей.

Успішне досягнення середньострокових результатів (наслідків) є дуже важливим для забезпечення досягнення довгострокових результатів — впливів. Контроль реалізації програми або проекту чи заходу та оцінка досягнення запланованих результатів здійснюється за відповідними індикаторами результатів, які мають бути сформовані на етапі планування, а на етапі реалізації та завершення збираються виконавцями програми, персоналом проекту чи організаторами заходу. У разі реалізації програми, мають бути визначені проміжні цілі упорядковані усього періоду реалізації для кожного виду діяльності і відповідні індикатори оцінки їх досягнення. Це дасть змогу на кожному етапі реалізації оцінювати і контролювати ефективність виконання програми чи реалізації проекту або заходу, визначати проблеми, які виникають, та робити корективи.

Індикатори визначаються для короткострокових, середньострокових і довгострокових результатів.

На рівні короткострокових результатів реалізацію молодіжної політики можна оцінити за таким індикатором, як: кількість заходів (форумів, семінарів тощо); кількість молоді, яка взяла участь у заходах (форумах, семінарах тощо); кількість молодіжних працівників та інших спеціалістів, які працюють з молоддю, що пройшли навчання; кількість молоді, залученої до процесу прийняття рішень; кількість молоді, яка є активними членами громадянського суспільства; кількість розповсюджених інформаційних матеріалів (листки, інструк-

ції, інформації на радіо та ТБ, інформація в інтернеті); кількість розроблених і прийнятих законодавчих актів.

На рівні середньострокових результатів внаслідок реалізації програми, проекту чи заходу відбуваються чи проявляються наслідки: підвищення знань молоді (професійних послуг, можливостей власної кар'єри, відкриття власного бізнесу, своїх прав та обов'язків, здорового способу життя, участі в молодіжних громадських організаціях, можливостей волонтерства, молодіжної політики і заходів, що реалізуються в її межах) та зміна поведінки як персоналу/кадрів (більш активні та досвідчені молодіжні працівники), так і самої молоді (як ризикованої поведінки, так і активної громадянської позиції тощо).

До довгострокових результатів (вплив) програм, проектів або заходів у сфері молодіжної політики можна віднести, наприклад: рівний доступ молоді до освіти; забезпечення повної і продуктивної зайнятості молоді; підвищення рівня підприємництва серед молоді; подолання бідності; зниження рівня правопорушень; збільшення кількості молоді, яка веде здоровий спосіб життя; зниження захворюваності в молодіжному середовищі; підвищення мобільності молоді; зростання громадянської і політичної активності (рис. 1).

Трирівневий підхід (короткострокові, середньострокові і довгострокові результати) до оцінки результативності молодіжної політики передбачає певну частоту збору даних для системи МІО молодіжної політики. Для внеску (ресурсів) і процесу (активності) це має бути постійний моніторинг інформації на рівні виконавців Програми, для короткострокових результатів — щорічний (щоквартальний, раз на півроку) збір інформації на рівні виконавців Програми, для середньострокового результату (наслідки) — збір інформації один раз на 1—3 роки на національному рівні (дані офіційної статистики, результати соціологічних досліджень, звіти за результатами діяльності установ і закладів, які реалізують молодіжну політику та працюють з молоддю), для довгострокового результату (вплив) — збір інформації один раз на 3—5 років на національному рівні (дані офіційної статистики, результати соціологічних досліджень) [17].

Запровадження системи моніторингу й оцінки молодіжної політики в Україні потребує розробки на національному рівні відповідного інструментарію: індикаторів і ключових показників оцінки результатів, єдиної технології збору даних і методики підрахунку цих результатів.

Оцінити ефективність реалізації молодіжної політики можна за результатами моніторингу стану молодіжного середовища як за результатами статичних даних, так і даних соціологічних досліджень, які відображають думку молоді. Оцінка молоддю державної молодіжної політики є вагомим індикатором ефективності її реалізації як в окремому регіоні, так і в країні в цілому.

Дані статистики є офіційним джерелом інформації про становище молоді. Однак сучасна статистика України має певні недоліки. Одним із найважливіших статистичних джерел про населення є перепис населення, який має проводитися через однакові проміжки часу (5 або 10 років). В Україні останній перепис населення проводився у 2001 р. Наступним раундом перепису на-

Таблиця 1. Перелік Національних показників становища молоді

№ І	Показник 2	Одиниця виміру 4	Метод збору 5
Індикатор 1. ДЕМОГРАФІЧНІ ПОКАЗНИКИ			
1.1	Чисельність постійного населення у віці 14–34 роки	Осіб	Статистика
1.2	Частка осіб у віці 14–34 роки у загальній чисельності постійного населення	%	Статистика
1.3	Смертності населення віком 14–34	осіб; осіб на 100 тис. нас/ в.в.п.	Статистика
1.4	Сальдо міграції населення віком 15–34 роки	Осіб	Статистика
Індикатор 2. ОСВІТА МОЛОДІ			
2.1	Кількість населення 15–34, яке є студентами закладів вищої освіти I–IV рівнів акредитації	Осіб	Статистика
2.2	Частка населення віком 24–34 роки, яка має вищу освіту	%	Соціологічне дослідження
2.3	Кількість населення віком 15–29 років, яке навчається у закладах професійної (професійно-технічної освіти)	Осіб	Статистика
2.4	Частка населення віком 24–34 роки, яка має професійно-технічну освіту	%	Соціологічне дослідження
2.5	Частка молоді віком 14–34 роки, яка бере/брала участь упродовж останніх трьох років у неформальній освіті або навчанні	%	Соціологічне дослідження
2.6	Частка молоді віком 14–34 роки, яка має або здобуває кілька професій	% від усіх опитаних	Соціологічне дослідження
2.7	Частка молоді віком 14–34 роки, яка посідає/посідавала навчання та роботу	% від молоді віком 14–34 роки, яка навчається	Соціологічне дослідження
2.8	Частка молоді 14–34 роки, яка задоволена рівнем своєї освіти	%	Соціологічне дослідження
Індикатор 3. ЗАЙНЯТИСТЬ І ПРАЦЕВЛАНШТУВАННЯ МОЛОДІ			
3.1	Рівень зайнятості молоді віком 15–34 роки	% до кількості населення в.в.г.	Статистика
3.2	Рівень безробіття молоді (за методологією МОП) віком 15–34 роки	% до кількості економічно активного населення в.в.г.	Статистика
3.3	Неформальна зайнятість молоді 15–34 роки	% до загальної кількості зайнятого населення в.в.г.	Статистика
3.4	Рівень економічної неактивності молоді віком 15–34 роки	% до кількості населення в.в.г.	Статистика
3.5	Частка молоді 16–34 роки, яка займається підприємницькою діяльністю	%	Соціологічне дослідження
3.6	Частка молоді віком 14–34 роки, яка бажає займатися підприємницькою діяльністю	%	Соціологічне дослідження
3.7	Частка молоді віком 14–34 роки, яка прагне за професіями, що відповідають отриманому рівню освіти та кваліфікації	% від працездатної молоді	Соціологічне дослідження
3.8	Частка молоді віком 14–34 роки, яка обрала свою нинішню професію під впливом спеціальних профорієнтаційних заходів	%	Соціологічне дослідження
Індикатор 4. МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ МОЛОДІ			
4.1	Частка населення у віці 15–34 роки відповідно до розподілу домогосподарств, яке за оцінкою матеріального добробуту відносять себе до бідних	%	Статистика (домогосподар.)
4.2	Частка молоді віком 14–34 роки, які задоволені своїм теперішнім матеріальним становищем	%	Соціологічне дослідження
4.3	Частка молоді віком 14–34 роки, яка мешкає окремо від батьків	%	Соціологічне дослідження
4.4	Частка молоді віком 18–34 роки, яка має власне житло (будинок / квартиру)	%	Соціологічне дослідження
Індикатор 5. ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ			
5.1	Частка молоді віком 1–34 роки, яка позитивно оцінює стан власного здоров'я	%	Соціологічне дослідження
5.2	Частка молоді віком 14–34 роки, яка вважає, що дотримується здорового способу життя	%	Соціологічне дослідження
5.3	Частка молоді віком 14–34 роки, що вживала алкоголь хоча б один або декілька разів упродовж останніх 30 днів	%	Соціологічне дослідження
5.4	Частка молоді віком 14–34 роки, що курила одну або декілька цигарок упродовж останніх 30 днів	%	Соціологічне дослідження
5.5	Частка молоді віком 14–34 роки, яка повідомила про те, що займалася будь-якими фізичними виравами або будь-яким активним видом спорту хоча б 60 хвилин упродовж останніх семи днів	%	Соціологічне дослідження
5.6	Частка молоді віком 14–34 роки, яка вживала наркотики упродовж життя один або декілька разів	%	Соціологічне дослідження
5.7	Захворюваність на наркотичні розлади серед молоді віком 15–35 роки	на 100 тис. населення в.в.п.	Статистика
5.8	Поширеність наркотичних розладів серед молоді віком 15–35 роки	на 100 тис. населення в.в.п.	Статистика
5.9	Захворюваність на ВІЛ-інфекції серед населення віком 15–39 років	Осіб, на 100 тис. населення в.в.п.	Поточна статистика
5.10	Захворюваність на СНІД серед населення віком 15–39 років	Осіб, на 100 тис. населення в.в.п.	Поточна статистика

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
5.12	Частка молоді віком 14–34 років, які правильно визначають шляхи запобігання передачі ВІЛ-інфекції та інших інфекцій, що передаються статевим шляхом	%	Соціологічне дослідження
Індикатор 6. МОБІЛЬНІСТЬ МОЛОДІ			
6.1	Частка молоді віком 14–34 роки, яка впродовж останніх 12 місяців виїздила зі свого населеного пункту в межах України	%	Соціологічне дослідження
6.2	Частка молоді віком 14–34 роки, яка впродовж останніх 12 місяців виїздила за кордон	%	Соціологічне дослідження
6.3	Частка молоді віком 14–34 роки, яка працювала за кордоном упродовж останніх 12 місяців	%	Соціологічне дослідження
6.4	Частка молоді віком 14–34 роки, яка проходила навчання в закладах освіти за кордоном та має диплом про завершення професійного навчання	%	Соціологічне дослідження
6.5	Частка молоді віком 14–34 роки, яка бажає виїхати зі свого населеного пункту в межах України	%	Соціологічне дослідження
6.6	Частка молоді віком 14–34 роки, яка бажає емігрувати з України за кордон	%	Соціологічне дослідження
6.7	Частка молоді віком 14–34 роки, яка бажає виїхати на тимчасові заробітки за кордон	%	Соціологічне дослідження
6.8	Частка молоді віком 14–34 роки, яка бажає навчатися за кордоном	%	Соціологічне дослідження
Індикатор 7. БЕЗПЕКА ТА ЗАХИЩЕНІСТЬ МОЛОДІ			
7.1	Частка молоді віком 14–34 роки, яка особисто пережила будь-яку форму фізичного (пограбування, побиття, нанесення тілесних ушкоджень тощо) або сексуального (зґвалтування, сексуальні домагання тощо) насильства упродовж останніх 12 місяців	%	Соціологічне дослідження
7.2	Частка молоді віком 14–34 роки, яким доводилося стикатися з переслідуванням або знущанням з боку однолітків під час навчання	%	Соціологічне дослідження
7.3	Кількість кримінальних правопорушень серед молоді віком 14–29 років	Осіб	Статистика
7.4	Коефіцієнт смертності серед молоді віком 15–34 роки внаслідок транспортних нещасних випадків	на 100 тис. в.в.г.	Статистика
Індикатор 8. ГРОМАДЯНСЬКА АКТИВНІСТЬ ТА ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ			
8.1	Частка молоді віком 14–34 роки, яка заявила, що є активними членами організації громадянського суспільства	%	Соціологічне дослідження
8.2	Частка молоді віком 14–34 роки, яка була залучена до волонтерської діяльності впродовж останніх 12 місяців	%	Соціологічне дослідження
8.3	Частка молоді віком 14–34 роки, яка є членом будь-яких дитячих або молодіжних громадських організацій	%	Соціологічне дослідження
8.4	Рівень патріотизму молоді 14–34 роки	%	Соціологічне дослідження
8.5	Частка молоді віком 14–34 роки, яка спілкується тільки українською мовою в усіх сферах життя (в сім'ї, на роботі та навчанні, з друзями)	%	Соціологічне дослідження
8.6	Частка молоді віком 14–34 роки, яка відносить себе до української національності	%	Соціологічне дослідження
8.7	Частка молоді віком 18–34 роки, яка брала участь у виборах на місцевому, регіональному, національному рівні впродовж останніх 5 років	%	Соціологічне дослідження
8.8	Частка молоді віком 21–34 роки серед депутатів ВРУ	%	-
Індикатор 9. РЕАЛІЗАЦІЯ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ			
9.1	Рівень охоплення молоді віком 14–34 роки дитячими та молодіжними громадськими організаціями	%	Соціологічне дослідження
9.2	Частка молоді віком 14–34 роки, яким відомо про державну молодіжну політику	%	Соціологічне дослідження
9.3	Кількість дитячих установ, які працюють з молоддю (молодіжних центрів, клубів, молодіжних бізнес-інкубаторів, клубів, молодіжних центрів праці)	одиниць	Річна звітність
9.4	Кількість працівників, що працюють з молоддю, із числа державних службовців молодіжної сфери і представників молодіжних громадських організацій, що пройшли навчальну програму «Молодіжний працівник»	осіб	Річна звітність
9.5	Обсяг державного фінансування молодіжної сфери	млн грн	Річна звітність
9.6	Кількість соціологічних досліджень з молодіжної проблематики	одиниць	Річна звітність
9.7	Кількість розроблених методичних рекомендацій та стандартів у сфері молодіжної політики	одиниць	Річна звітність
9.8	Кількість молодіжних і дитячих громадських організацій, які отримали підтримку для реалізації проєктів у поточному році	одиниць	Річна звітність

селення мав стати 2010 р., проте цього не відбулося. У 2015 р. відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів від 9 квітня 2008 р. № 581" перепис населення було перенесено з 2016 р. на 2020 р. [21]. Перепис населення надає оновлену інформаційну базу щодо основних демографічних і соціальних характеристик населення, від чого залежить подальша достовірність і зниження помилок у розрахунку та зборі іншої як статистичної, так і соціологічної інформації. Проте офіційна статистика не надає інформації про певні процеси, які відбуваються в молодіжному середовищі, а також не дає змогу виявити причинно-наслідкові зв'язки. Ці дані можуть дати результати соціологічних досліджень серед молоді, що дають змогу визначити їхні основні соціальні потреби, а саме: рівень їхнього матеріального забезпечення; зайнятість і працевлаштування молоді; доступність якісної освіти; житлові проблеми і рівень забезпечення житлом; стан здоров'я та спосіб життя молоді; причини асоціальних проявів в молодіжному середовищі тощо.

Таким чином, збір і розрахунок показників оцінки ефективності молодіжної політики має ґрунтуватися на статистичних та соціологічних даних, що характеризують становище молоді в Україні за певними сферами життя та відображати проблемні питання, які виникають в молодіжному середовищі.

Національні показники становища молоді (далі — НПСМ) — це інструмент для вимірювання ефективності в досягненні результатів (мети і завдань) реалізації молодіжної політики. Вони представлені набором статистичних і соціологічних даних, що характеризують становище молоді за певними сферами життя.

Проект НПСМ розроблено з метою впровадження системи МіО молодіжної політики в Україні (див. табл. 1). Їхня розробка базується на міжнародному досвіді оцінки молодіжної політики: теоретико-методологічних засадах оцінки молодіжної політики країн Європейського Союзу [22]; Рекомендаціях Економічної та соціальної ради ООН "Пропонований набір показників для Всесвітньої програми дій, що стосується молоді" [23]; 40 індикаторах молодіжної політики Європейського Союзу [24]; 11 індикаторах (національної) молодіжної політики [25]; Цілях сталого розвитку на 2016—2030 роки [26], а також на національному досвіді.

Показники об'єднані за певними групами, кожна з яких характеризує певний пріоритет молодіжної політики: демографічні показники, освіта молоді, зайнятість і працевлаштування, здоров'я молоді, безпека і захищеність молоді, мобільність молоді, громадянська активність і залученість молоді, реалізація молодіжної політики (див. табл. 1). Кожен з наборів цих індикаторів представлено чотирма та більше показниками у двох форматах — об'єктивні (адміністративні статистичні дані; обстеження підприємств, відомств; перепис населення; вибіркове обстеження домогосподарств) і суб'єктивні показники (соціологічні дослідження). Здійснювати збір і розрахунок Національних показників становища молоді потрібно щорічно (окремі раз на два роки), що дасть змогу відстежувати динаміку змін у молодіжному середовищі та моніторити ефективність заходів, які проводяться у сфері молодіжної політики.

Під час розрахунку Національних показників становища молоді враховується вікова, статеві і регіональна особливості молодіжного контингенту. Таким чином, розподіл по кожному з показників, якщо це дозволяють дані статистики, можна буде оцінити за статтю (жінки/чоловіки), віком (14—17, 18—19, 20—24, 25—29, 30—34) та типом поселення (міське, сільське).

Узагальнення цих індикаторів і показників дає можливість формувати певний портрет і становище української молоді, а також відстежувати динаміку і зміни, які відбуваються в молодіжному середовищі.

ВИСНОВКИ

Впровадження системи збору і розрахунку Національних показників молодіжної політики дасть змогу: досліджувати становище молоді в Україні за усіма сферами життєдіяльності; аналізувати зміни, які відбуваються в молодіжному середовищі; виявляти недоліки та неузгодження у формуванні молодіжної політики на національному рівні; порівнювати українські та міжнародні показники становища молоді та реалізації молодіжної політики; проводити моніторинг та оцінку ефективності впровадження молодіжної політики, яку реалізує Міністерство молоді та спорту України; формувати цілеспрямовану (обґрунтовану) молодіжну політику в усіх сферах життя молодого покоління та вносити корективи в плани реалізації молодіжної політики.

Збір і аналіз показників будуть впливати на обґрунтування напрямів заходів, які реалізують Міністерства та відомства, що опікуються молодіжною проблематикою; розробку та прийняття обґрунтованих рішень щодо заходів, які необхідно впроваджувати для ефективної реалізації молодіжної політики на національному і регіональному рівнях; визначення тематики проектів (грантів), які надаються молодіжним громадським організаціям; міжсекторальну і міжгалузеву взаємодію усіх інституцій молодіжної сфери; розробку рекомендацій Міністерствам і відомствам, що опікуються молодіжними питаннями, щодо пріоритетних напрямів молодіжної роботи (міжвідомча координація).

Література:

1. Про затвердження Порядку подання творчих звітів про реалізацію проекту, проведення заходу та підсумкових звітів про виконання договору та здійснення їх моніторингу: Наказ Міністерства молоді та спорту України від 12.06.2014 № 1919 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-14> (дата звернення: 10.05.2019).
2. Про затвердження Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2016—2020 роки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.02.2016 № 148 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/148-2016-%D0%BF> (дата звернення: 10.05.2019).
3. Морра Імас Л.Дж., Ріст Р.К. Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку. — Київ: МБФ "Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні", 2015. — 580 с.
4. Ребало В.А. Оцінювання державної політики і програм: Конспект лекцій до навч. дисципліни / уклад.

В.А. Ребкало, Ю.Д. Полянський. — Київ: Вид-во НАДУ, 2005. — 72 с.

5. Вайс К.Г. Оцінювання: Методи дослідження програм та політики / Пер. з англ. Р. Ткачука, М. Корчинської; наук. ред. пер. О. Кілієвич. — К.: Основи, 2000. — 671 с.

6. Ведунг Е. Оцінювання державної політики і програм / Пер. з англ. В. Шульга. — К.: Всеуито, 2003. — 350 с.

7. Луков В.А. Социальное проектирование: учеб. пособие. — 7-е изд. — Москва: Изд-во Московского гуманитарного университета Флиппа, 2007. — 240 с.

8. Лендьял М., Винницький Б., Ратейчак Ю., Санжаровський І. Посібник з моніторингу та оцінювання програм регіонального розвитку / За ред. Санжаровського І., Полянського Ю. — Київ: К.І.С., 2007. — 80 с.

9. Галайко Н. В. Методичні підходи до оцінки ефективності державних цільових соціальних програм / Вісник Львівського університету. — Серія екон. — 2010. — Вип. 43. — С. 149—154.

10. Геєць В.М. Державні цільові програми та упорядкування програмного процесу в бюджетній сфері. — Київ: Наукова думка, 2008. — 383 с.

11. Журавка Ф.О., Овчарова Н.В. Оцінка ефективності реалізації державних цільових програм у соціальній сфері / Бізнес Інформ. — 2014. — № 6. — С. 202—206.

12. Макарова О.В. Державні соціальні програми: теоретичні аспекти, методика розробки та оцінки: монографія. — Київ: Ліра-К, 2004. — 328 с.

13. Горемикіна Ю.В. Класифікація підходів до оцінювання соціальних послуг / Демографія та соціальна економіка. — 2015. — № 1. — С. 79—89.

14. Саріогло В.Г. Оцінювання результатів державних соціальних програм: актуальність, методологія, інструментарій / Демографія та соціальна економіка. — 2013. — № 1. — С. 57—66.

15. Головатий М.Ф. Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення: монографія. — Київ: Наукова думка, 1993. — 236 с.

16. Декларації "Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні" від 15 грудня 1992 р. № 2859-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2859-12> (дата звернення: 10.05.2019).

17. Морозова О., Варецька О., Джонс Д. та ін. Моніторинг та оцінка програм і проєктів. Практичний посібник. — Київ, "Оранта", 2008. — 144 с.

18. OECD Glossary of Key Terms in Evaluation and Results-Based Management. Development Assistance Committee, Paris. — 2002. — pp. 27—28.

19. Kusek J., Rist. R. Ten Steps to Building a Results-Based Monitoring and Evaluation System. — Washington, DC: The World Bank, 2004. — 268 p.

20. Мониторинг и оценка программ молодежной занятости: учебные материалы / Группа технической поддержки по вопросам достойного труда и Бюро МОТ для стран Восточной Европы и Центральной Азии. — Москва: ILO, 2016. — 274 с.

21. Про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів від 9 квітня 2008 р. №581: Розпорядження

Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1323-р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ukrcensus.gov.ua/ukr/laws/2016/kmu_1323-r.pdf (дата звернення: 10.05.2019).

22. Заключительный доклад экспертов Совета Европы по показателям молодежной политики (2003 г.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Documents/2003_YP_indicators_en.pdf (дата звернення: 12.06.2016).

23. Предлагаемый набор показателей для Всемирной программы действий, касающейся молодежи. Доклад Генерального секретаря. Комиссия социального развития. Пятдесят первая сессия 6—15 февраля 2013 года [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://undocs.org/R/CN.5/2013/8> (дата звернення: 10.05.2017).

24. Commission Staff Working Document on EU Indicators in the Field of Youth [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ec.europa.eu/youth/library/publications/indicator-dashboard_en.pdf http://ec.europa.eu/youth/library/publications/indicator-dashboard_en.pdf (дата звернення: 10.05.2017).

25. 11 Indicators of a (National) Youth Policy [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/CoE_indicators.pdf (дата звернення: 03.04.2017).

26. Цілі сталого розвитку 2016—2030 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> (дата звернення: 10.04.2018).

References:

1. Ministry of Youth and Sports of Ukraine (2014), "Order Ministry of Youth and Sports of Ukraine "On approval of the Procedure for submitting creative reports on the project implementation, holding the event and final reports on the implementation of the contract and their monitoring", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-14> (Accessed 15 Oct 2019).

2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Resolution "On approval of the State Target Social Program "Youth of Ukraine" for 2016-2020 and amending some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/148-2016-%D0%BF> (Accessed 15 Oct 2019).

3. Morra Imas, L.J. and Rist, R.K. (2015), Shliakh do rezul'tativ: planuvannia ta provedennia efektyvnykh otsiniuvan' rozvytku [The Road to Results: Designing and Conducting Effective Development Evaluations], ICF "International HIV / AIDS Alliance in Ukraine", Kyiv, Ukraine.

4. Rebka, V.A. (2005), Otsiniuvannia derzhavnoi polityky i proham [Assessment of State Policy and Programs], NADU, Kyiv, Ukraine.

5. Vajs, K.H. (2000), Otsiniuvannia: Metody doslidzhennia proham ta polityky [Evaluation: Methods for Program and Policy Research], Osnovy, Kyiv, Ukraine.

6. Vedunh, E. (2003), Otsiniuvannia derzhavnoi polityky i proham [Evaluation of public policies and programs], Vseuvyto, Kyiv, Ukraine.

7. Lukov V.A. (2007), Sotsyal'noe proektyrovanye [Social designing], 7nd ed, Flypta, Moscow, Russia.

8. Lend'el, M. Vynnyts'kyj, B. Ratejchak, Yu. and Sanzharovs'kyj I. (2007), Posibnyk z monitorynhu ta otsiniuvannia prohram rehional'noho rozvytku [Handbook on monitoring and evaluation of programs for regional development], K.I.S., Kyiv, Ukraine.

9. Halajko, N.V. (2010), "Methodical approaches to assessing the effectiveness of state targeted social programs", Visnyk L'vivs'koho universytetu, vol. 43, pp. 149—154.

10. Heiets, V.M. (2008), Derzhavni tsil'ovi prohramy ta uporiadkuvannia prohramnoho protsesu v biudzhethnij sferi [State target programs and streamlining of the program process in the budget sphere], Naukova dumka, Kyiv, Ukraine.

11. Zhuravka, F.O. and Ovcharova, N.V. (2014), "Assessment of the effectiveness of the implementation of state targeted programs in the social sphere", Biznes Inform, vol. 6, pp. 202—206.

12. Makarova, O.V. (2004), Derzhavni sotsial'ni prohramy: teoretychni aspekty, metodyka rozrobky ta otsinky [State social programs: theoretical aspects, methods of development and evaluation], Lira-K, Kyiv, Ukraine.

13. Horemykina, Yu.V. (2015), "Classification of approaches to the evaluation of social services", Demohrafiia ta sotsial'na ekonomika, vol. 1, pp. 79—89.

14. Sarihlo, V.H. (2013), "Assessment of results of state social programs: relevance, methodology, tools", Demohrafiia ta sotsial'na ekonomika, vol. 1, pp. 57—66.

15. Holovatyj, M.F. (1993), Molodizhna polityka v Ukraini: problemy onovlennia [Youth policy in Ukraine: problems of renewal], Naukova dumka, Kyiv, Ukraine.

16. The Verkhovna Rada of Ukraine (1992), "Declaration "On the General Principles of State Youth Policy in Ukraine", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/lavs/show/2859-12> (Accessed 15 Oct 2019).

17. Morozova, O. Varets'ka, O. Dzhons, D. Chikukva, P. and Salyuk T. (2008), Monitorynh ta otsinka prohram i proektiv. Praktychnyj posibnyk [Monitoring and evaluation of programs and projects. A practical guide], Oranta, Kyiv, Ukraine.

18. OECD (2019), "Glossary of Key Terms in Evaluation and Results-Based Management. Development Assistance Committee", [Online], available at: <https://undg.org/wp-content/uploads/2002/09/OECD-Glossary-of-Key-Terms-in-Evaluation-and-Results-based-Management-Terminology.pdf> (Accessed 15 Oct 2019).

19. Kusek, J. (2004), Ten Steps to Building a Results-Based Monitoring and Evaluation System, The World Bank, Washington, DC.

20. ILO (2016), Monitorynh y otsenka prohramm molodezhnoj zaniatosti: uchebnye materyaly [Monitoring and evaluation of youth employment programmes. Learning package], Hruppa tekhnicheskoy podderzhky po voprosam dostojnogo truda y Biuro MOT dlia stran Vostochnoj Evropy y Tsental'noj Azyy, ILO, Moscow, Russia.

21. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Decree "On Amendments to the Cabinet of Ministers' Decree No. 581 of April 9, 2008", available at: http://vvv.ukrtsensus.gov.ua/ukr/lavs/2016/kmu_1323-p.pdf (Accessed 15 Oct 2019).

22. Council of Europe (2003), "Experts on Youth Police Indicators, Final Report", [Online], available at: vvv.tsoe.int/t/dg4/youth/Sourtse/Resourtses/Dotsuments/2003_YP_inditsators_en.pdf (Accessed 15 Oct 2019).

23. UN (2013), "Proposed set of indicators for the World Programme of Action for Youth. Commission for Social Development Fifty-first session 6-15 February", [Online], available at: <https://undocs.org/E/CN.5/2013/8> (Accessed 15 Oct 2019).

24. European Commission (2011), "Commission Staff Working Document on EU Indicators in the Field of Youth", [Online], available at: http://ec.europa.eu/youth/library/publications/indicator-dashboard_en.pdf (Accessed 15 Oct 2017).

25. UN (2002), "11 Indicators of a (National) Youth Policy", [Online], available at: http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/CoE_indicators.pdf (Accessed 15 Oct 2019).

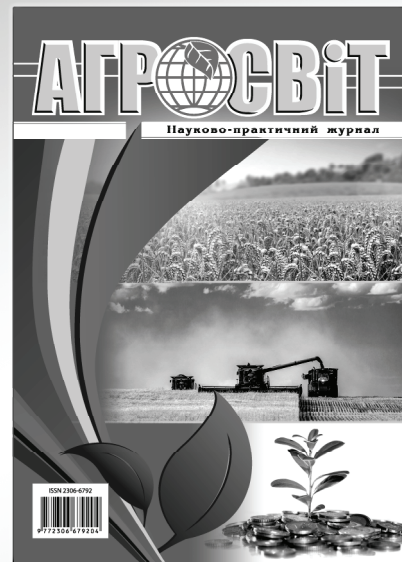
26. UN (2017), "The Sustainable Development Goals 2016—2030", [Online], available at: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> (Accessed 15 Oct 2019).

Стаття надійшла до редакції 24.10.2019 р.

АГРОСВІТ

www.agrosvit.info

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292